

Vykort från Påskön - Isla de Pascua - Rapa Nui

(IslaPascua2005_01.pdf)

På vår Chileresa detta år åkte vi till ännu ett av mina fem drömrese-mål, Påskön. Ända sedan början på 70-talet då jag läste Thor Heyerdals bok "Aku Aku" om Påskön har ön stått på min lista över mina fem intressantaste rese-mål.

I december 2005 blev det verklighet. På spanska heter ön "Isla de Pascua" och på det lokala språket "Rapa Nui". Rapa Nui betyder "världens navel". Påskön tillhör Chile och därför är det officiella språket spanska.

Det enklaste vore att bara skicka iväg några bilder och skriva att vi var där och tog bilderna, men så enkelt är det inte. Det är svårt att behandla denna plats så enkelt. Man måste ju försöka beskriva vad vi sett och vad det handlar om och det är sannerligen inte lite.

Det finns så otroligt mycket skrivet om denna ö, så vad man än skriver blir det bara upprepningar. En sak är i alla fall säker. Man blir inte ett dugg klokare av att besöka ön mer än att konstatera att allt som visas på bilder i olika sammanhang är sant. Vi hade läst på ganska bra innan vi for dit, men frågorna nu efteråt blir bara fler och fler. Jag tror att hur man än vänder och vrider på allt som är skrivet tror i alla fall inte jag att någon med 100-procentig säkerhet kan beskriva öns historia före 1722. Det är alldeles för mycket antaganden. Allt som har skett på denna lilla ö har gäckat vetenskapen och forskare i många år. Jag tror att många världen över fortfarande väntar på

att någon slutgiltigt och definitivt skall lösa gåtan om vad som egentligen skedde där under åren innan den första europén, holländaren Jakob Roggeveen "hittade" ön på påskdagen år 1722. Det verkar tyvärr inte vara någon större aktivitet i forskningen för tillfället. I alla fall kunde vi inte se någon som helst arkeologisk aktivitet, trots att vi antagligen besökte de flesta sevärigheterna. Det bör finns massor av ställen kvar att gräva och rota i. Frågan är om de boende på Påskön verkligen vill veta allt. Jag är inte säker = jag tror inte det. Om mystiken om Påskön slutgiltigt löses kanske intresset för ön slocknar. Påsköborna lever idag troligen helt och hållet på turism (eget antagande och efter vad jag läst) och i viss mån av bidrag från Chile. Skulle gåtan lösas kanske hela deras existens hotas.

Här kommer i snabb följd några korta fakta om denna lilla ö ute i Stilla Havet.

- Påskön anses vara världens mest avlägsna bebodda plats.
- Ön är helt och hållet en vulkanö och den bildades för 2-3 miljoner år sedan. Den är uppbyggd som en trekant och det är en stor vulkan i varje hörn. Efter ett antal utbrott har ett mellanliggande land bildats, som idag utgör Påskön. Mellan dessa tre stora vulkaner finns ett antal små kullar som är rester av mindre vulkaner. Ingen är aktiv idag och de har eroderat ner till låga rundade kullar.
- Påskön är c:a 22 km lång och c:a 11 km bred på det bredaste stället. Ytan är 180 km², ungefär som Fårö, (Frösön är 41 km²).
- Påskön ligger 360 mil fågelvegen från Chiles kust och det är drygt 400 mil västerut till nästa flygplats.
- Det tar 5 timmar att flyga från Santiago de Chile till Påskön och därifrån ytterligare 6 timmar västerut till nästa flygplats, Tahiti. Däremellan finns endast hav och åter hav.
- Ön har drygt 3000 invånare.

Vad är det som gör att denna plats är särskilt intressant? Ingen kan med 100-% säkerhet säga vem som befolkade ön först, när det skedde och hur man tog sig dit. Befolkningen som lever där idag är utan tvekan Polynesier eller åtminstone från söderhavet, men har det även funnits flera folkslag där, kanske ett folk som kom från Sydamerika? Vem "hittade på" att hugga de enorma stenstatyerna som Påskön är mest känd för?

Forskarna har beräknat att det tog c:a ett år att hugga en staty av normal storlek. Vad drev Påsköborna att år ut och år in hugga dessa enorma stenkolosser? Det var sannerligen inget

latmangöra att dag ut och dag in, vecka efter vecka och månad efter månad, hugga stenstatyer ur berget i så smala gångar att det knappt går att komma fram. Ingen kan ha gjort detta frivilligt.

Varför avstannade plötsligt tillverkningen? Varför har alla statyer långa öron? Hur kunde man hantera dessa enorma kolosser som väger uppemot 100 ton? Den största ofullbordade statyn som är nästan 22 m lång har beräknats väga 300 ton om den hade färdigställts. Skulle man ha klarat av att transportera den till kusten och resa den? Vilken stor hatt den skulle bära 22 m upp över marken! Hur skulle man få upp hatten?

När Jakob Roggeveen hittade och besökte ön på påskdagen år 1722 rapporterade han följande till sina uppdragsgivare i Holland. Det fanns tre olika folkslag här. Det ena med polynesiskt utseende, mörkt i skinnet och med normala öron (kortöron), en annat som var ljus i skinnet som européer med europeiskt utseende, mycket långa människor, uppemot 2 meter. Dom töjde ut örsnibbarna med vikter så att de hängde ända ner till axlarna (långöron). Dessutom fanns ett tredje folkslag som hade väldigt rött ansikte, "som om de

var kraftigt solbrända". Han berättade att runt om hela ön stod enorma stenstatyer uppställda och att människorna gick nakna och levde ett rent stenåldersliv. De hade inga som helst vapen och allt verkade vara frid och fröjd. Man kunde de överhuvudtaget inte kommunicera med Påsköborna, så dom fick inte reda på så värst mycket.

Nästa gång en europé besökte ön var 1770. Det var spanjorer. Då hade allt förändrats. Människorna levde i misär, man verkade knappt ha mat för dagen och många av statyerna hade välts och förstörts. Man såg knappt till några "långöron". Eftersom det inte gick att kommunicera med öborna då heller vet man inte vad som egentligen hänt, men spanjorerna antog man då hade börjat

kriga mot varandra. Kan det ha berott på överbefolkning?

När vi var på en guidad sightseeingtur bad jag guiden berätta om vad hon visste om dessa "vita européer", men hon undvek saken genom att besvara frågan mycket kortfattat och på ett undvikande sätt. Detta ämne ville hon inte alls ta upp. Det var många saker som jag läst om på Internet och förstås i Heyerdahls böcker som överhuvudtaget inte nämndes med ett enda ord, t.ex. om långöron och kortöron, om människor med europeiskt utseende, osv. Hon undvek också att överhuvudtaget nämna Poikehalvön, där enligt sägnerna "långöronen" bodde.

Den som är intresserad av mera fakta går ut på någon av Internets sökmotorer och skriver något av namnen på de platser som jag kommer att beskriva med ord och bild. Jag lovar att det kommer hur mycket information som helst. Ju mer information man skaffar, ju värre blir det. Man blir fångad. Det är intressanta saker. Kom ihåg en sak. Ingen vet säkert vad som hände innan 1722 och under de därefter följande 48 åren. Därefter duggade besöken tätt. Det mesta man med säkerhet vet, är det som de första besökarna rapporterade. Dessa rapporter är faktiskt nerskrivna och lär finnas i arkiv eller museer i Europa.

Av mina fem intressantaste rese mål har jag nu besökt tre och ett av dem är som ovan nämnts **Påskön**. De två andra är **pyramiderna i Kairo** och **Rio de Janeiro**. De andra två kvarvarande avslöjar jag inte ännu. Hoppas att de kan avslöjas med ett par resor. Dom ligger i alla fall i Sydamerika.

Hasta Luego! Fortsättning följer